

Beheerplan

Gemeentelijke Groenstrook locatie Eikendonk Waalwijk

Turichten en parkeren en dan genieten en beheren

MTD landschapsarchitecten

's-Hertogenbosch 9 februari 2012

Opdrachtgever : Stichting Schakelring

Contactpersoon : Eric van Boekel

Herontwikkeling, beheer en onderhoud van de groenstrook op gemeentelijk terrein tussen watergang rondom begraafplaats en noordelijke begrenzing van terrein Eikendonk.

Situatie plangebied

Inhoudsopgave

<u>Titel</u>	<u>Blz.</u>
1. Aanleiding	3-4
2. Huidige situatie	5-6-7
3. Waardering van de uitgangssituatie	8
4. Gewenste situatie en kwaliteit	9
5. Reconstructie van het terrein	10
6. Beheervisie	11
7. Onderhoudsmaatregelen	12

1. Aanleiding

De locatie van het woonzorgcentrum Eikendonk van Stichting Schakelring is in ontwikkeling. Een paar jaar geleden is een nieuwe PG-woongebouw gerealiseerd, komende jaren zal de locatie worden herontwikkeld conform een masterplan als denkkader/richting. Daarop vooruitlopend is het duidelijk dat het parkeren voor personeel in het noordelijk deel van het terrein wordt gerealiseerd. Tegelijk daarmee kan de inrichting van de omgeving van de PG-kliniek worden afgewerkt.

Ten behoeve van de aan te leggen parkeerplaatsen dient een ontsluiting te worden gerealiseerd. Tegelijk bestaat de wens de aangrenzende groenstrook beter in te richten zodat deze zinvol wordt ingezet voor de bewoners van Eikendonk en waarbij de ecologische waarden van het terrein kunnen worden verhoogd.

Het terreindeel tussen het aan te leggen parkeerterrein en de watergang blijft eigendom van de Gemeente, maar zal langdurig in gebruik gegeven worden aan Stichting Schakelring Eikendonk en worden heringericht en beheerd. Er dienen afspraken te worden gemaakt over het onderhoud van dit deel van het terrein.

In dat kader is tussen gemeente en Stichting Schakelring de afspraak gemaakt dat het beoogde beheer en onderhoud wordt vastgelegd in een beheerplan.

Dit beheerplan zal de neerslag zijn van de afspraken tussen gemeente en Stichting Schakelring

Ontwerp inpassing parkeervoorziening

Ontwikkeling en verandering biedt kansen. Je wordt bij het ontwikkelproces met de neus op de feiten gedrukt en je moet nadenken over inrichting en beheer. Het realiseren van een functionele, goed ingepaste parkeervoorziening op het terrein van de locatie Eikendonk is de aanleiding om ook over het groen na te denken. Hoe functioneel is het groen? Voldoet het groen aan onze verwachtingen? Kan het beter? Hoe moeten we het beheren?

Stichting Schakelring en gemeente hebben met elkaar afgesproken dat het groen betekenisvol moet zijn voor de bewoners en dat het groen meer natuurwaarde moet hebben, rekening houdend met de omgeving.

In dit plan wordt beschreven wat de uitgangssituatie is en hoe die wordt gewaardeerd voor de bedoelde locatie Eikendonk. We letten daarbij op de gebruiks- en natuurwaarde.

Vervolgens stellen we reconstructiemaatregelen voor om een inrichting te maken die aanluit bij de beeldkwaliteit en die de beleefbaarheid van het terrein en natuurontwikkeling mogelijk maken.

Dan is de basis gelegd en zal met een uitgekiend beheer het groen zich ontwikkelen en duurzaam kunnen blijven functioneren.

Met de beheervisie en de voorgestelde beheersmaatregelen van dit plan wordt gezorgd voor continuïteit.

2. Huidige situatie

De bedoelde beplantingsstrook is feitelijk een uitgegroeid struweel of bosplantsoen. Het lijkt erop dat de strook in de afgelopen 20 jaar niet of nauwelijks is onderhouden, ook is er sprake van ongelukkige spontane ontwikkeling. De samenstelling van het sortiment is zeer gemengd waarbij de groot en breed uitgegroeide exemplaren 'Taxus baccata' zeer opvallend zijn. De beplanting is struikachtig en er is in geringe mate sprake opgroeiende bomen. De gemiddelde hoogte varieert van 5 tot 10 m met uitschieters naar 15 m voor enige uitgegroeide heesters. De beplanting is uitgegroeid, zeer dicht en ondoordringbaar. Het sortiment en de bedekkinggraad is bij benadering als volgt te categoriseren :

- Alnus glutinosa (zwarte els)	10 %
- Rhamnus frangula (vuilboom)	5 %
- Sambucus nigra (vlier)	2 %
- Salix aurita (geoorde wilg)	8 %
- Amelanchier x Lamarckii (krent)	5 %
- Cornus mas/sanguinea (kornoelje)	8 %
- Betula verrucosa (berk)	3 %
- Corylus avellana (hazelaar)	8 %
- Prunus spinosa (sleedoorn)	5 %
- Sorbus x intermedia (lijsterbes)	3 %
- Quercus robur (eik)	3 %
- Taxus baccata (taxus)	15 %
- diversen (vooral cultuurvariëteiten)	5 %
- open, gras/lage kruidvegetatie, braam	20 %

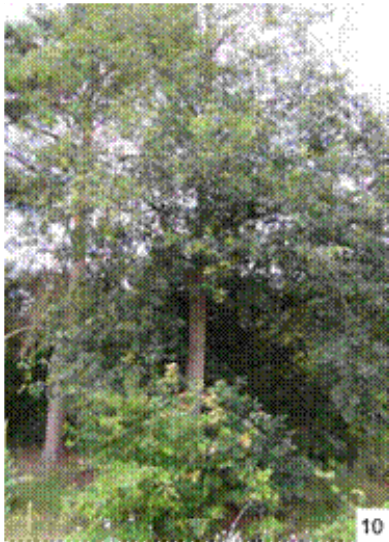
De Taxus domineert vooral het oostelijke deel van de groenstrook, tot een bedekkinggraad aldaar van wel 30-40 %. De eik en berk zijn de enige soorten die zich, zij het sporadisch, manifesteren als boom. De Els is vooral te vinden langs de watergang.

In bijgaande luchtfoto, foto's en tekening is de bestaande situatie weergegeven.

1. *in open gedeelten en randen veel braam*
2. *kornoelje in randen*
3. *vlinderstruik als voorbeeld van cultureel invloed*
4. *kruidachtigen in randen*
5. *geoorde wilg , vooral nabij watergang*
6. *veel opgaande elzen nabij de watergang*
7. *elzenproppen*
8. *eik, veelal in de verdrukking*
9. *taxus, in oostelijk deel behoorlijk dominant*

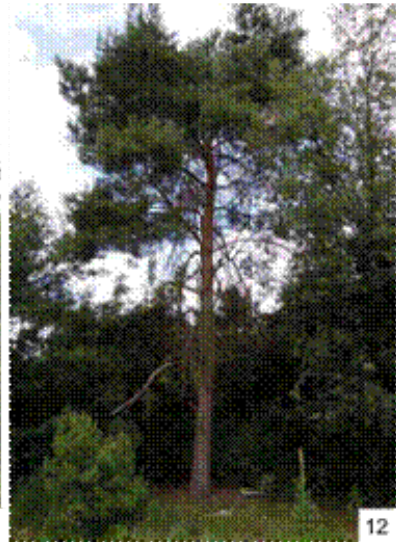
10. zeer plaatselijk opgaande bomen, grove den / eik
11. opgaande wilg en berk
12. grove den
13. zeer plaatselijk vlier in de randen
14. lijsterbes als opgaande soort
15. veel opgaande taxus als solitair of in groepen
16. dichte beplanting langs watergang

10

11

12

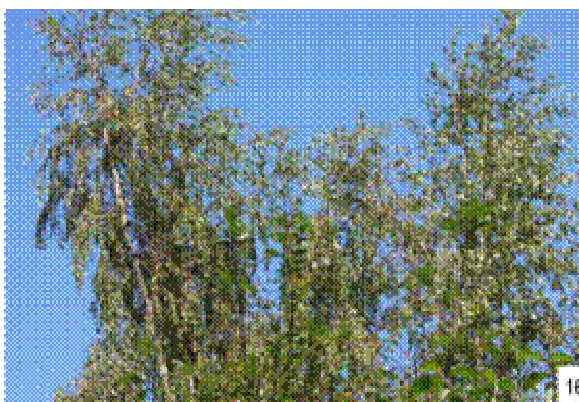
13

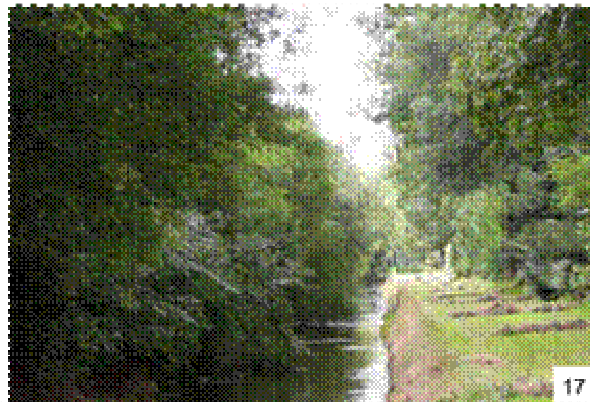
14

15

16

17

3. Waardering van de Ausgangssituatie

Het groengebied is rijk gevarieerd met diverse boom- en struikvormende soorten waarbij het aandeel inheemse soorten die op de groeiplaats thuis horen hoog is. Dat biedt goede kansen voor natuurontwikkeling en voor de beleefbaarheid. Echter het aandeel Taxus is hoog waardoor er een verkeerde verhouding is in de samenstelling en waardoor de groeiruimte wordt ontnomen voor de gewenste soorten.

Het groengebied bestaat voornamelijk uit opgaande beplantingen en er zijn geen of nauwelijks open ruimten voor kruidachtige vegetaties. Afwisseling in open en dicht, licht en donker, laag en hoog dragen bij aan de beleefbaarheid en natuurontwikkeling. Meer variatie is aantrekkelijker en biedt ruimte voor meerdere planten en dieren (biodiversiteit).

De groenstrook heeft een afschermende functie voor de aangrenzende begraafplaats. Deze afscherming is gewenst en hier zal met de uitdunning rekening mee worden gehouden.

De groenstrook grenst aan een waterloop met een hoog natuurlijk karakter. De beleefbaarheid van deze waterloop is slecht en het opgaande groen zorgt voor veel schaduwwerking op het water. Zowel voor de beleefbaarheid als voor de natuurkwaliteit zou het meer zichtbaar maken van de waterloop en het verwijderen van opgaande beplanting de kwaliteiten verhogen.

De oevers van de waterloop kunnen natuurlijker worden beheerd waardoor er een forse natuurwinst te behalen is.

Een groot gedeelte van de beplantingen is door achterstallig onderhoud en door de leeftijd in een oude ontwikkelfase met kenmerken van verval. Verjonging van beplantingen biedt kansen en mogelijkheden voor duurzaamheid en variatie in ontwikkelstadia van de groenstrook. Dat is van belang voor de natuur en de beleefbaarheid van het gebied.

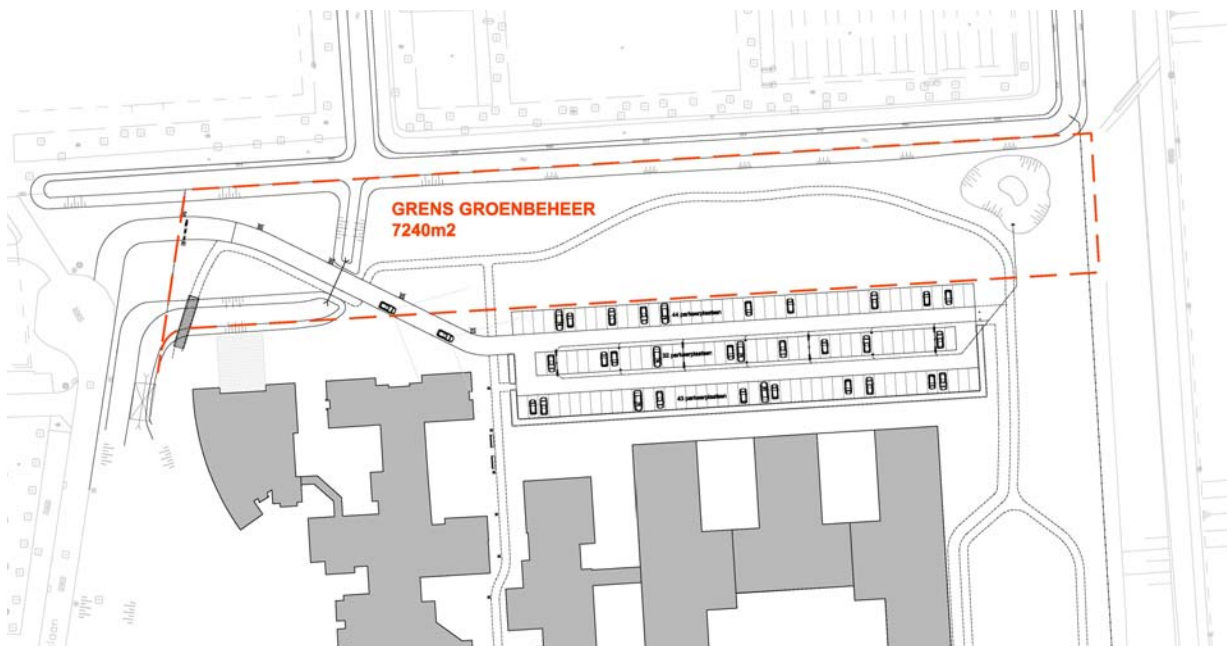
Het groengebied van buitenuit is niet ontsloten. De groenstrook is voor bewoners en bezoekers vanuit de nieuwe ontsluiting aan de Drunenseweg wel te bereiken. Hier kan men wandelen op een wandelpad waardoor de beleefbaarheid groter wordt en er tevens een activiteit van wandelen op het terrein wordt toegevoegd. Dit is vanuit o.a. de zorg een winstpunt.

4. Gewenste situatie en kwaliteit

Op basis van de uitgangssituatie en de waardering ervan beschrijven we in deze paragraaf de gewenste situatie en kwaliteit.

De doelen voor de bedoelde groenstrook kunnen als volgt worden geformuleerd;

- verjonging en de creatie van een nieuwe uitgangssituatie voor een duurzame en toekomstbestendige groenstrook.
- ontwikkeling van ecologische waarden; omvormen van de beplanting zodat een rijkere bodem- en kruidlaag ontstaat en zodat een boometage tot ontwikkeling komt.
- mogelijk maken van een meer natuurlijke oever van de watergang, dit houdt o.a. in de realisatie van meer zonnige plekken.
- beplanting meer open en toegankelijk maken, meer randlengten creëren van beplanting en diagonale zicht-contact mogelijk maken tussen Eikendonk en de watergang.
- afscherming van begraafplaats in stand houden, echter wel uitdunnen van de groenstrook.

5. Reconstructie van het terrein.

De gewenste doelen worden deels gerealiseerd door de uitvoering van een herinrichtingsplan, waarin tevens opgenomen zijn;

- aanleg ontsluitingsweg
- aanleg wandelpad
- aanleg parkeerplaatsen
- aanleg toegang tot personeelsingang
- aanpak verjonging, dunnen beplantingen

Met de aanleg van de benodigde infrastructuur wordt dus ook de beplantingsstrook aangepakt. Bij die aanleg worden de structurele ingrepen in de beplanting uitgevoerd, zoals rooien, dunnen en verplanten. In de beheerfase, de jaren daarna, wordt het reguliere onderhoud opgepakt.

De structurele ingrepen omvatten :

- A. vrijmaken van een aantal diagonale doorkijken, door beplanting inclusief stobben te rooien, (ca. 20 % van geheel), vrijgekomen maaiveld in te zaaien met bloemrijk grasland en de ontwikkeling mogelijk te maken voor een kruidachtige vegetatie
- B. Taxus in de beplantingsstrook vrij te stellen en vrije ontwikkeling tot solitair en solitairgroepen mogelijk maken
- C. beplantingen dunnen en terugzetten, afhankelijk van soort en habitus:
 - deels rooien, incl. stobben (ca. 30 %)
 - deels geheel verjongen / terugzetten tot net boven maaiveld (ca. 40 %)
 - deels gedeeltelijk verjongen / terugzetten, waarbij waardevolle opgaande stammen / vertakkingen worden geselecteerd en gespaard. (ca. 30 %)
- D. beplantingen aanvullen met een aantal groepen opgaande duurzame boomvormers, eiken (Quercus robur, laag vertakte bomen 18-20)

Belangrijk is dat hiermee achterstallig onderhoud wordt aangepakt en er een herstart wordt gerealiseerd. Uitgegroeide heesters worden gedund en verjongd. Er komt lucht en licht in de beplantingen. Op de bodem kan zich door de lichttoetreding een interessante kruidenlaag ontwikkelen.

6. Beheervisie

Na het reconstrueren en inrichten zal er moeten worden beheerd. Het beheer van de groenstrook is gericht op duurzame beleefbaarheid en de natuurkwaliteit behouden en ontwikkelen.

De betekenis die natuur heeft bij de zorgopgave en het welzijn van de mensen is groot. Natuur maakt gezond, brengt je tot rust en verbetert je lichamelijke en geestelijke weerstand. Natuur kan je actief of passief beleven en ervaren door er in te werken of te spelen of door een wandelingetje en/of rustmomentje op een bankje. Het draagt allemaal bij aan de gezondheid en het welzijn van mensen. Natuur verbindt ook de mensen met elkaar door ontmoeting tijdens de wandeling op het terrein.

Bij de inrichting en het beheer van de groenstrook op de locatie Eikendonk zal specifiek aandacht worden gegeven aan deze functionaliteit van de natuur. Dat wil zeggen dat de natuurkwaliteiten behouden en verder ontwikkeld zullen worden en zichtbaar en functioneel worden gemaakt voor de bewoners en bezoekers van het gebied.

De natuur zal veilig moeten zijn voor de mensen (geen dode takken langs paden, geen giftige planten, etc.) en moet toegankelijk zijn om in te bewegen (spelen, wandelen, rusten,..). De natuurontwikkeling zal gericht zijn op een vergroting van de biodiversiteit op het terrein waarmee de aantrekkelijkheid van natuurbeleving wordt vergroot. Dat wil zeggen dat er gewerkt wordt aan een gevarieerd natuurlandschap waarin veel plantensoorten en diersoorten voorkomen die behoren tot de groei- en verblijfplaats van het gebied.

Natuurbehoud en ontwikkelen betekent ook dat er gewerkt wordt aan het behouden van bomen, natuurplekjes en andere elementen die thans in grote mate bijdragen aan de natuurkwaliteit en natuurbeleving. Het boskarakter en open landschapkarakter van het gebied zal worden versterkt door bijvoorbeeld zoveel mogelijk bomen, die bijdragen aan het boskarakter, te behouden en bijvoorbeeld de beek beter zichtbaar te maken.

De voorgenomen plannen om de gewenste aanpassingen van de groenstrook op Eikendonk door te voeren bieden grote kansen voor natuurontwikkeling (méér natuur) en voor natuurbeleving (gezondheid). Vanuit deze visie wordt vorm en inhoud gegeven bij het beheer en de te maken keuzes.

Daarom stellen wij ons het volgende ten doel:

De doelstelling is dat er een duurzame natuurlijke beplanting wordt gerealiseerd, die op de verschillende etages een bijdrage levert aan de diversiteit van flora en fauna.

De volgende etages dienen daarbij tot ontwikkeling te worden gebracht:

1. een natuurlijke rijke en gevarieerde bodemlaag met grassen en kruidachtigen
2. een gevarieerde struiklaag, zowel qua sortiment als dichtheid / transparantie
3. een boometage die een ruimtelijke en natuurlijk verbinding legt met de bosstrook lang het Drongels kanaal
4. een natuurlijke oever langs de watergang met meer open plekken

7. Onderhoudsmaatregelen

Na de reconstructie zijn de benodigde beheer en onderhoudsactiviteiten als volgt te beschrijven :

jaarlijks

1. maaien van open terreindelen gras / kruidachtige vegetatie, 1 x (juni)
2. handmatig uitmaaien van randen opgaande beplantingen, 2 x (juni/sept.)
3. controleren bomen, boompalen ed. 1 x
4. maaien natuurlijke oever 1 x (juli)

na 5 jaar

1. onderhoudssnoei bomen
2. dunnen / gedeeltelijk terugzetten van beplantingen

vervolgens om de 5 jaar

1. dunnen / gedeeltelijk terugzetten van beplantingen

In de driejaarlijkse cyclus wordt steeds, afhankelijk van situering, habitus en soort :

- heester geheel teruggezet tot op maaiveld (30 % van bladverliezende beplanting)
- heester gedeeltelijk teruggezet (30 %)
- heester wordt niet aangepakt, heester kan vervolgens uitgroeien tot boometage en/of wordt in de volgende cyclus gedeeltelijk gedund (40 %).

QUICKSCAN FLORA & FAUNA

EIKENDONKLAAN 2

TE WAALWIJK

GEMEENTE WAALWIJK

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

QUICKSCAN FLORA & FAUNA

Eikendonkiaan 2 te Waalwijk in de gemeente Waalwijk

Opdrachtgever	Tonnaer Vonderweg 14 5616 RM Eindhoven
Project	WAA.TON.ECO1
Rapportnummer	11023169
Status	Eindrapportage
Datum	9 maart 2012
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. M. Koen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en die de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	1
2.2	Ligging ten opzichte van beschermde gebieden	2
2.3	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen	2
3.	ONDERZOEKSMETHODIEK	3
4.	TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING	3
4.1	Inleiding	3
4.2	Flora- en faunawet.....	4
4.3	Algemene zorgplicht	5
4.4	Gebiedsbescherming.....	5
5.	ONDERZOEKSRESULTATEN	5
5.1	Vogels	5
5.2	Vleermuizen	7
5.3	Overige zoogdieren	8
5.4	Reptielen, amfibieën en vissen.....	8
5.5	Libellen en dagvlinders	9
5.6	Vaatplanten.....	10
5.7	Gebiedsbescherming.....	10
6.	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	11

BIJLAGEN:

1. - Topografische ligging van de locatie
- 2a. - Luchtfoto
- 2b. - Foto's onderzoekslocatie
3. - Geraadpleegde bronnen
4. - Natuurwetgeving en beleid
5. - Alternatieve nestlocaties blauwe reigerkolonie

1. INLEIDING

Econsultancy heeft van Tonnaer opdracht gekregen voor het uitvoeren van een quickscan flora en fauna ter plaatse van het terrein van Stichting Schakelring aan de Eikendonkiaan 2 te Waalwijk in de gemeente Waalwijk.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een omgevingsvergunning ten behoeve van de realisatie van een bouwplan en de beoogde herinrichting op de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna heeft als doel in te schatten of er op de onderzoekslocatie planten- en diersoorten aanwezig of te verwachten zijn die volgens de Flora- en faunawet een beschermde status hebben en die mogelijk verstoring kunnen ondervinden door de voorgenomen ingreep. Tevens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep invloed kan hebben op gebieden die volgens overige natuurwetgeving zijn beschermd, of deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Het onderzoek is uitgevoerd middels het verrichten van een veldbezoek en een bureauonderzoek. Op deze wijze is inzicht verkregen in de aanwezigheid van geschikt habitat en de daarbij te verwachten beschermde soorten, gesitueerd op of nabij de onderzoekslocatie.

De quickscan flora en fauna is een toets van de ecologische potenties van de onderzoekslocatie en betreft geen volwaardig soort(en) specifiek onderzoek. Er zijn in het onderhavige onderzoek geen inventarisaties uitgevoerd van soorten en soortgroepen. Een ecologische inventarisatie beslaat meerdere veldbezoeken gedurende de voor de soortgroep meest gunstige periode van het jaar.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever en de gemeente Waalwijk (contactpersoon mevrouw E. Melis) bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

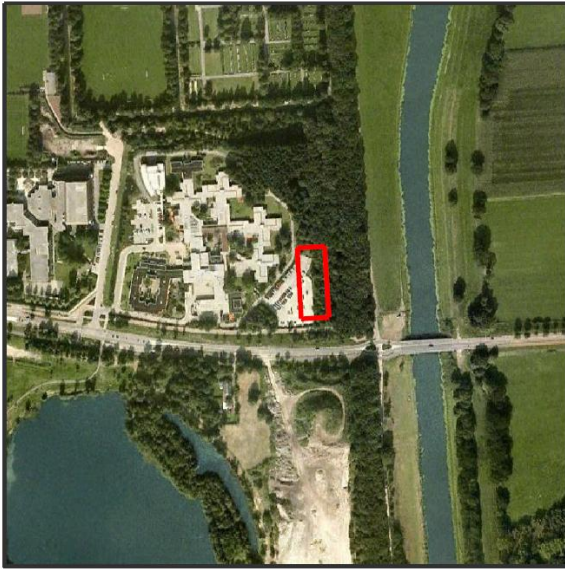
2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

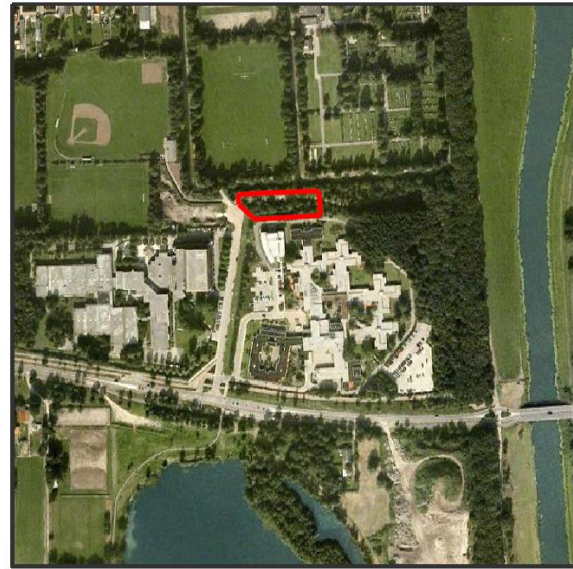
De onderzoekslocatie ($\pm 4,8$ ha) is gelegen aan de Eikendonkiaan 2, circa 2 km ten oosten van de kern van Waalwijk in de gemeente Waalwijk (zie bijlage 1).

De feitelijk onderzoekslocatie betreft twee deellocaties:

- Locatie A: "Appartementen Eikendonk". Deze deellocatie betreft een gedeelte van een verharde parkeerplaats en een gedeelte van de rand van een bosstrook (zie figuur 1). De parkeerplaats is onderdeel van het terrein van Stichting Schakelring. Het stukje bos bestaat uit sparren en zomereiken. De bosstrook waar de deellocatie A deel van uitmaakt bestaat verder uit relatief jonge zomereiken, Amerikaanse eiken en enkele berken.
- Locatie B: "Ontsluiting parkeerplaats Eikendonk". Deze deellocatie betreft grotendeels een gedeelte van een groenstrook (zie figuur 2). De groenstrook bestaat hoofdzakelijk uit struiken als taxus, hazelaar, rode kornoelje en braam, en jonge opslag van berk en wilg. De groenstrook wordt doorsneden door een watergang en een onverhard pad (oude bouwweg).

Figuur 1. Deellocatie A "Appartementen Eikendonk" (bron: Tonnaer).

Figuur 2. Deellocatie B "Ontsluiting parkeerplaats Eikendonk" (bron: Tonnaer).

In bijlage 2a zijn de deellocaties en de directe omgeving op een vergrote luchtfoto weergegeven. Bijlage 2b bevat enkele foto's van de deellocaties.

2.2 Ligging ten opzichte van beschermde gebieden

Natura 2000

De deellocaties zijn niet gelegen binnen de grenzen van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied betreft de Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen en bevindt zich op circa 800 m afstand ten zuiden deellocatie A en circa 1 km van deellocatie B. De noordelijke grens van dit Natura 2000-gebied grenst aan de zuidzijde van Het Hoefsvan (recreatieterrein met zwemplas).

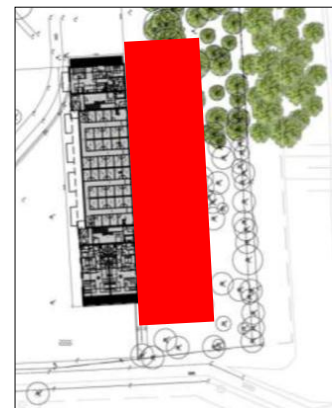
Ecologische Hoofdstructuur

De deellocaties maken geen deel uit van de EHS. Ook de bos- en groenstrook, waar de deellocaties deel van uitmaken, zijn geen onderdeel van de EHS. De oeverzone van het Afwateringskanaal 's-Hertogenbosch-Drongelen, direct ten oosten van de bosstrook, is wel aangewezen als EHS.

2.3 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens om op deellocatie A appartementen te bouwen en op deellocatie B is men voornemens om een ontsluiting voor een parkeerplaats te realiseren.

Ten behoeve van de appartementen zal een deel van de parkeerplaats verdwijnen en zal er een aantal bomen op deellocatie A worden gekapt (zie figuur 3 voor de voorgenomen kapzone). Ten behoeve van de ontsluiting op deellocatie B zal een kleine hoeveelheid beplanting/vegetatie langs de bestaande oude bouwweg worden verwijderd. Het merendeel van het aanwezige groen blijft behouden. Verder blijft de watergang op deellocatie B behouden.

Figuur 3. Voorgenomen kapzone (rood gearceerd).

3. ONDERZOEKSMETHODIEK

Het veldbezoek is afgelegd op 19 januari 2012. Tijdens dit veldbezoek zijn beide deellocaties, alsmede de directe omgeving onderzocht. Gedurende het veldbezoek is gelet op de mogelijke aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op basis van het aanwezige habitat. Naast het veldbezoek ten behoeve van de quickscan heeft op 29 februari 2012 een omgevingscheck plaatsgevonden ten behoeve van de op deellocatie A aanwezige blauwe reigerkolonie.

Verder is aan de hand van verspreidingsatlassen en andere standaardwerken nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen op de deellocaties. Verder zijn toegankelijke gegevens van natuur- en soortbescherming organisaties gebruikt en zijn omtrent gebiedsbescherming gegevens van de provincie Noord-Brabant geraadpleegd. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in bijlage 3.

Verspreidingsgegevens van soorten zijn veelal weergegeven op kilometerhokniveau (1 x 1 kilometer) of op uurhokniveau (5 x 5 kilometer). Aangezien met de schaal van kilometerhokken of uurhokken een groter gebied wordt beschouwd dan alleen de deellocaties, betekent dit niet dat de kritische soorten ook daadwerkelijk voorkomen binnen de begrenzing van de deellocaties. Verder zijn sommige verspreidingsgegevens niet erg actueel. Dit betekent dat de meest recente verspreidingsgegevens reeds verouderd kunnen zijn. De meeste te gebruiken gegevens geven daarom geen uitsluitel over het aantal soorten en type waarneming van een soort in het betreffende gebied, maar geven enkel een indicatie over het voorkomen.

4. TOEPASSING VAN DE NATIONALE NATUURWETGEVING

4.1 Inleiding

Zorg voor alle inheemse planten- en diersoorten en voor de natuurlijke rijkdommen van gebieden wordt gegarandeerd door de naleving van de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur en milieu. De instrumenten die deze bescherming mogelijk maken, zijn op Europees niveau vertaald in Natura 2000. De Europese wetgeving ten aanzien van de soortbescherming is in Nederland vertaald in de Flora- en faunawet. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998. Hiermee heeft Nederland de Europese wetgeving in de nationale wetgeving verankerd.

Door in de planfase van een (bouw)project of ruimtelijke ontwikkeling rekening te houden met het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten kan effectief worden omgegaan met de aanwezigheid van een beschermde soort. Een dreigende overtreding van de Flora- en faunawet kan zo snelesignaleerd en in veel situaties voorkomen worden. Vervolgens kan er accuraat actie ondernomen worden om zodoende de overlevingskansen en migratiemogelijkheden van een beschermde soort in het betreffende gebied geen blijvende schade toe te brengen.

Om alle gebieden met elkaar te verbinden en om uitwisseling en verspreiding van soorten mogelijk te maken, wordt er in Nederland gewerkt aan de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Verder worden diverse Rode lijsten van bedreigde soorten gehanteerd bij beoordelingen voor de aanwijzing van bescherming en compensatie.

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven ten aanzien van potentiële overtredingen van de Flora- en faunawet bij de meest voorkomende soorten en soortgroepen. In bijlage 4 wordt een nadere toelichting gegeven omtrent de wet- en regelgeving ten aanzien van natuur.

4.2 Flora- en faunawet

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd. De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend werkt. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespendif en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie). Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden (beschermingscategorie 5). Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorwaarde hierbij is dat er in de directe omgeving wel geschikt habitat aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk, blauwe reiger en holenbroeders als boomkruiper en bonte vliegenvanger. Nestlocaties van soorten uit de beschermingscategorie 5 zijn in uitzonderlijke gevallen ook buiten het broedseizoen beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

4.3 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat een ieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren worden wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd. De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

4.4 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

5. ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vogels

Broedvogels (nest jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 1 t/m 4)

De op de deellocaties aanwezige bomen en struiken zijn gecontroleerd op (potentiële) jaarrond beschermde nesten van broedvogels als sperwer en ransuil; deze zijn niet aangetroffen. Daarnaast zijn er tevens geen aanwijzingen gevonden die er op duiden dat de deellocaties een (essentiële) functie hebben of kunnen hebben voor andere vogelsoorten, zoals steenuil of huismus, waarvan het nest jaarrond is beschermd (beschermingscategorie 1 t/m 4). Overtredingen ten aanzien van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd zijn niet aan de orde.

Broedvogels (nest in bepaalde gevallen jaarrond beschermd, volgens beschermingscategorie 5)

De broedvogels die onder de beschermingscategorie 5 vallen zijn voornamelijk hollenbroeders. De bomen op de deellocaties zijn gecontroleerd op aanwezigheid van (nest)holtes; deze zijn niet aangetroffen. Op deellocatie A zijn in de sparrenbomen wel circa 15 nesten van blauwe reiger aangetroffen (zie foto 3 in bijlage 2b). Een deel van de nesten was ten tijde van het veldbezoek daadwerkelijk bezet door blauwe reigers. Er is hier sprake van een kleine kolonie. Blauwe reigers broeden overigens al vanaf januari (bron: Vogelbescherming). Door voorgenomen nieuwbouw en bijkomende kapwerkzaamheden, zal de nestlocatie van de blauwe reigerkolonie worden verstoord. Ook wanneer de bomen met de nesten zouden worden gespaard, zal vanwege de afstand van de nieuwbouw tot de nestbomen de betreffende nestlocatie worden verstoord.

Voor blauwe reiger geldt, dat als er in de aangrenzende omgeving geen alternatieve nestgelegenheid voor de blauwe reigers beschikbaar is, de nesten ook buiten het broedseizoen zijn beschermd. Omdat de blauwe reigers alleen in de sparrenbomen nestelen en niet in de overige veelvuldig aanwezige eiken, kan worden aangenomen dat deze eikenbomen niet geschikt zijn voor blauwe reiger om in te nestelen. De sparrenbomen bieden meer houvast en beschutting tegen de weersomstandigheden. Doordat in de bosstrook rondom het terrein van Stichting Schakelring verder geen gegroepeerde sparrenbomen aanwezig zijn, biedt dit geen alternatieve nestlocaties.

Doordat in de aangrenzende omgeving geen geschikte alternatieve nestlocaties voor de blauwe reigerkolonie, is op 29 februari 2012 een omgevingscheck uitgevoerd. Hierbij is onderzocht of zich binnen een straal van enkele honderden meters wel een alternatieve broedlocatie voor de kolonie bevindt. Tijdens de omgevingscheck zijn een viertal potentiële alternatieve nestlocaties voor de blauwe reigerkolonie gevonden. Drie van de locaties bevinden zich aan de rand of binnen het bos- en natuurgebied Baardwijkse Overlaat (eigendom van Natuurmonumenten). Een vierde potentiële alternatieve locatie bevindt zich aan de westzijde van het Afwateringskanaal 's-Hertogenbosch-Drongelen ten zuiden van de Drunenseweg. In onderstaande figuren zijn foto's van de potentiële alternatieve nestlocaties weergegeven. Onder elke foto staat de afstand tot de huidige locatie van de blauwe reigerkolonie. Daarnaast is de ligging van de alternatieve locatie in bijlage 5 op een luchtfoto weergegeven.

Figuur 4. Alternatieve nestlocatie 1 op circa 400 m.

Figuur 5. Alternatieve nestlocatie 2 op circa 800 m.

Figuur 6. Alternatieve nestlocatie 3 op circa 650 m.

Figuur 7. Alternatieve nestlocatie 4 op circa 700 m.

Alle vier de potentiële alternatieve locaties zijn vergelijkbaar met de huidige locatie. Het betreffen gegroepeerde naaldbomen, waarvan locatie 1 t/m 3 uit sparrenbomen bestaat en locatie 4 uit grove dennen. De naaldbomen bieden voldoende houvast en beschutting gedurende het gehele jaar, waardoor de nesten weinig schade oplopen wegens weersomstandigheden. Daarnaast zijn de locaties gelegen op rustige plekken waar weinig tot geen menselijke activiteiten plaatsvinden. Verder kunnen de blauwe reigers gebruik blijven maken van dezelfde foerageergebieden als in de huidige situatie, zoals de graslanden in de directe omgeving. Tot slot zijn de betreffende alternatieve locaties gelegen binnen de EHS, waardoor het behoud van de bomen voor een langere tijd kan worden gegarandeerd. Door de aanwezigheid van geschikte alternatieve nestlocaties binnen een voor blauwe reiger overbrugbaren afstand, is bij het verwijderen/verstoren van de huidige nestlocatie buiten de broedperiode in dit geval geen sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Globaal kan voor de broedperiode van blauwe reiger de periode januari tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Bij twijfel over de aan/afwezigheid van een broedgeval wordt geadviseerd een ter zake kundige te raadplegen.

Broedvogels (nest niet jaarrond beschermd, bescherming alleen gedurende broedseizoen)

Door de aanwezigheid van diverse struiken en bomen bieden beide deellocaties, maar met name deellocatie B, volop nestmogelijkheid voor algemene vogels als merel, heggemus, winterkoning, roodborst, groenling, vink en houtduif. Voor dergelijke algemene soorten geldt dat, indien de beplanting/vegetatie buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot “algemene” broedvogels. In de Flora- en faunawet wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen met betrekking tot algemene soorten de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen.

Slaapplaatsen

Sommige vogelsoorten zoals houtduif, kauw en huismus, maar ook ransuilen, maken vooral buiten het broedseizoen gebruik van gemeenschappelijke slaapplaatsen. Meestal wordt hierbij beschutting gezocht in de vorm van dichte begroeiing, hoge bomen, of de veiligheid van open water. Er zijn geen indicaties, dat behalve voor blauwe reigers, op de deellocaties een gemeenschappelijke slaapplaats aanwezig is voor andere vogelsoorten.

5.2 Vleermuizen

Uit het Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant (Twisk & Limpens, 2006) blijkt dat binnen enkele kilometers van de onderzoeklocatie de volgende soorten zijn waargenomen: watervleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis zijn waargenomen. Volgens het cursusdictaat “Vleermuizen en Planologie” (Limpens *et al.*, 2010) zijn de deellocaties gelegen in een deel van Nederland waar ook vleermuissoorten als meervleermuis, franjestaart en baardvleermuis kunnen voorkomen.

Verblijfplaatsen op de onderzoekslocatie

De deellocaties zijn geheel onbebouwd en er zijn geen bomen met holtes aanwezig, waardoor uitgesloten kan worden dat er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Overtreding van de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen is niet aan de orde.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

De gebouwen op het terrein van Stichting Schakelkring vormen potentiële verblijfslocaties voor gebouwbewonende vleermuizen als gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Eventuele verblijfplaatsen hierin ondervinden door de afstand tot de bouwlocatie en de aard van de ingreep geen hinder van de ingreep op de deellocaties. In de bomen rondom en in de directe omgeving van de deellocaties zijn geen holtes aangetroffen, die als vaste rust- en verblijfplaats kunnen dienen.

Foeragerende vleermuizen

Beide deellocaties kunnen deel uitmaken van het foerageergebied van in de omgeving verblijvende vleermuizen als gewone dwergvleermuis, laatvlieger en mogelijk gewone grootoorvleermuis en watervleermuis. De plannen zullen, gezien de kleinschaligheid van de ingrepen en de grootte van het resterende potentiële foerageergebied, geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. De meeste in de omgeving verblijvende vleermuizen zullen gaan foerageren in het waterrijke gebied ten zuiden van de deellocaties.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De randen van de bos- en groenstrook kunnen worden gebruikt als vliegroute voor vleermuizen die vanuit de bebouwde kom van Waalwijk, ten noord(west)en van de deellocaties, in het zuidelijk gelegen bos- en waterrijke gebied gaan foerageren.

Door de voorgenomen ingrepen komt de noord-zuidverbinding tussen de bebouwde kom van Waalwijk en het bos- en natuurgebied in zuidelijke richting niet te vervallen. Vleermuizen kunnen nog altijd de groen- en bosstrook blijven volgen. Wel dient er rekening te worden gehouden met het plaatsen van nieuwe verlichting. Deze dient geen uitstraling te hebben in de richting van de bomen langs het terrein.

5.3 Overige zoogdieren

Licht beschermde soorten

Beide deellocaties (deellocatie A gedeeltelijk) vormen geschikt habitat voor een aantal grondgebonden zoogdieren. Hierbij valt met name te denken aan algemene soorten als konijn, mol en egel. Voor dergelijke algemeen voorkomende soorten geldt in het kader van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is echter in het kader van de algemene zorgplicht wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen en al het redelijkerwijs mogelijke dient gedaan te worden om het doden van individuen te voorkomen. Met betrekking tot de voorgenomen ingreep dient er bij het verwijderen van groen rekening te worden gehouden met soorten als egel en konijn. Aanwezige dieren moeten de gelegenheid krijgen om veilig uit zichzelf weg te komen. In het uiterste geval dienen aanwezige dieren zorgvuldig te worden verplaatst naar een geschikte locatie met vergelijkbaar habitat buiten de ingreep. Het verwijderen van groen vindt bij voorkeur plaats buiten de winter- en voortplantingsperiode.

Streng beschermde soorten

De deellocaties (deellocatie A gedeeltelijk) en de directe omgeving vormen geschikt habitat voor eekhoorn. Eekhoorn is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet; de nesten zijn alleen beschermd als deze in gebruik zijn. Tijdens het veldbezoek zijn in de bomen en struiken op de deellocaties geen eekhoornnesten aangetroffen. Ondanks dat nesten van eekhoorn niet zijn aangetroffen, is het op voorhand niet volledig uit te sluiten dat eekhoorn in de nabije toekomst alsnog onverhoopt gebruik kan maken van de deellocaties als nestlocatie. Om te voorkomen dat er toch door eekhoorn in gebruik zijnde nesten worden beschadigd of verwijderd, wordt geadviseerd om voorafgaand aan de kap een controle uit te voeren op de aanwezigheid van in gebruik zijnde eekhoornnesten. Indien dit het geval is dienen kapwerkzaamheden te worden gestaakt totdat het nest permanent is verlaten.

Naast eekhoorn is ook het voorkomen van andere grondgebonden zoogdieren waarvoor geen vrijstelling geldt, zoals steenmarter en das, niet vastgesteld. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat en/of op basis van bekende verspreidingsgegevens, kan ook het voorkomen van soorten als waterspitsmuis redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Reptielen

Volgens de meest recente verspreidingsgegevens van RAVON (van Delft & Schuitema, 2005 en www.ravon.nl) is binnen enkele kilometers van de deellocaties levendbarende hagedis waargenomen. De waarnemingen van deze minder algemene en streng beschermde soort hebben betrekking op het bos- en natuurgebied Loonse- en Drunense Duinen. In dit gebied is in meer zuidelijke richting tevens hazelworm waargenomen. Reptielen stellen specifieke eisen aan het habitat die betrekking hebben op verschillende factoren. Op de deellocaties zijn geen geschikt habitat voor reptielen aanwezig. Vanwege de ligging van de deellocaties ten opzichte van het betreffende bos- en natuurgebied, zijn incidentele zwerfende exemplaren op de deellocaties niet volledig uit te sluiten. Indien er tijdens de werkzaamheden een levendbarende hagedis of hazelworm wordt aangetroffen, dan dient er in eerste instantie een ter zake kundige (bijvoorbeeld een ecooloog van Econsultancy) te worden geraadpleegd. Vervolgens kunnen, na overleg met een ter zake kundige, de werkzaamheden worden voortgezet met in achtname van de algemene zorgplicht.

Amfibieën

Volgens de meest recente verspreidingsgegevens van RAVON (van Delft & Schuitema, 2005 en www.ravon.nl) zijn binnen enkele kilometers van de deellocaties de volgende amfibieën waargenomen: kamsalamander, kleine watersalamander, gewone pad, rugstreeppad, bastaardkikker, poelkikker, heikikker en bruine kikker. De waarnemingen van de minder algemene en streng beschermde kamsalamander, rugstreeppad, poelkikker en heikikker hebben betrekking op het bos- en natuurgebied Loonse en Drunense Duinen of op het buitengebied (polder) van Waalwijk.

De deellocaties (deellocatie A gedeeltelijk) vormen geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De dieren kunnen onder andere beschutting vinden onder bladafval en takkenhopen. De watergang op deellocatie B kan voor dergelijke algemene soorten als voortplantingswater dienen.

Ondanks dat er op de deellocaties enkel algemene soorten als kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad zijn te verwachten, blijft echter wel de algemene zorgplicht van kracht. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden rondom het aanwezige water op deellocatie B en het groen in de voor amfibieën minst ongunstige periode uit te voeren. Dit betreft de periode augustus - november.

Vissen

In de waterloop op deellocatie B zullen naar verwachten enkele algemene vissoorten als driedoornige stekelbaars en blankvoorn. Het water op deellocatie B vormt geen geschikt habitat voor soorten, die conform de Flora- en faunawet een beschermde status hebben. Echter, de aanwezigheid van een relatief algemene, maar wel beschermde, soort als kleine modderkruiper is niet volledig uit te sluiten (Brouwer *et al.*, 2010). Doordat de betreffende watergang wordt behouden is (mogelijke) verstoring ten aanzien van eventueel aanwezige beschermde vissoorten niet aan de orde.

5.5 Libellen en dagvlinders

Libellen

Libellen zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. De larven leven onder water, de volwassen dieren leven boven water. Daarom is ook de omgeving van het water belangrijk. Er is een aantal bepalende factoren voor een libellenhabitat. De belangrijkste daarvan is of het stilstaand of stromend water is. Sommige soorten komen alleen in stilstaand water voor, andere alleen in stromend. Daarnaast is het van belang of het water tijdelijk of permanent aanwezig is. Ook de aanwezigheid van vegetatie is een bepalende factor. Tot slot is de samenstelling van het water belangrijk. Voor de beschermde soorten geldt dat het habitat bestaat uit stromend water (beken of rivieren) en meren en plassen, veelal in veengebieden. Gelet op het habitat op deellocatie B en de habitateisen van de beschermde soorten, is het niet te verwachten dat er beschermde libellensoorten van de watergang binnen deellocatie B gebruik maken. Enkele algemene soorten, zoals lantaarntje en viervlek, kunnen zich mogelijk wel in het water op deellocatie B voortplanten. Door het behoud van de watergang zullen ook dergelijke algemene soorten geen verstoring ondervinden.

Dagvlinders

Beschermde dagvlinders stellen specifieke eisen aan hun voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Dit betekent dat zowel de rupsen, poppen als vlinders moeten kunnen overleven. Voor de vlinders geldt dat er een geschikte temperatuur en luchtvochtigheid aanwezig moet zijn, dat wordt beïnvloed door aanwezigheid van vegetatie. Als voedsel dienen waardplanten voor de rupsen en nectarplanten voor de vlinders aanwezig te zijn. Voor de beschermde soorten in Nederland geldt dat deze veelal gebonden zijn aan zeldzame waardplanten, die vaak alleen in natuurterreinen zijn te vinden. Het is uitgesloten dat er binnen de deellocaties geschikt habitat aanwezig is voor een (deel)populatie van een beschermde vlindersoort.

5.6 Vaatplanten

Gelet op het huidige karakter van de deellocaties als groen- en bosstrook (en deels parkeerplaats), is het niet te verwachten dat er streng beschermde plantensoorten op de locatie aanwezig zijn. Het is niet uit te sluiten dat een licht beschermde soort als brede wespenorchis op een van de deellocaties kan voorkomen. Het betreft hooguit soorten uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt.

De aanwezigheid van water, de zuurgraad van de bodem, de beschikbare hoeveelheid voedingsstoffen, de hoeveelheid zonlicht en de antropogene beïnvloeding bepalen in hoeverre een groeiplaats voor een bepaalde plant geschikt is. Vanwege de specifieke eisen die de meeste beschermde soorten stellen aan de groeiomstandigheden zijn beschermde vaatplanten, waarvoor geen vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling geldt, op de deellocaties niet te verwachten.

5.7 Gebiedsbescherming

Externe werking op beschermde gebieden die onder de Natuurbeschermingswet vallen, zoals het Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & Leemkuilen, is gelet op de afstand tot de deellocaties en de aard van de ingreep niet aan de orde.

Voor de EHS geldt geen externe werking. Aangezien de deellocaties niet zijn gelegen in of aangrenzend aan een gebied of landschapselement dat deel uitmaakt van de EHS, is aantasting niet aan de orde.

6. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

Econsultancy heeft in opdracht van Tonnaer een quickscan flora en fauna uitgevoerd ter plaatse van het terrein van Stichting Schakelring aan de Eikendonkiaan 2 te Waalwijk in de gemeente Waalwijk.

De quickscan flora en fauna is uitgevoerd in het kader van een omgevingsvergunning ten behoeve van de realisatie van een bouwplan en de beoogde herinrichting op de onderzoekslocatie.

Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om op deellocatie A appartementen te bouwen en op deellocatie B is men voornemens om een ontsluiting voor een parkeerplaats te realiseren. Ten behoeve van de appartementen zal een deel van de parkeerplaats verdwijnen en zal er een aantal bomen op deellocatie A worden gekapt. Ten behoeve van de ontsluiting op deellocatie B zal een kleine hoeveelheid beplanting/vegetatie langs de bestaande oude bouwweg worden verwijderd. Het merendeel van het aanwezige groen blijft behouden. Verder blijft de watergang op deellocatie B behouden.

Waarnemingen en te verwachten soorten

De sparrenbomen op deellocatie A zijn in gebruik als nestlocatie door een kleine kolonie blauwe reigers. De bomen en struiken op de deellocaties bieden verder nestgelegenheid aan algemene broedvogels als merel, roodborst, heggenmus, winterkoning, vink, groenling en houtduif. Daarnaast kunnen beide deellocatie deel uitmaken van het foerageergebied van meerdere soorten vleermuizen en kan de bosstrook een functie als vliegverbinding vervullen.

Verder kunnen op de deellocaties algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren als egel, konijn en mol worden aangetroffen. De deellocaties (deellocatie A gedeeltelijk) vormen tevens geschikt landhabitat voor algemene amfibieënsoorten als bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De watergang op deellocatie B kunnen voor dergelijke algemene amfibieën als voortplantingswater dienen. In de watergang zullen enkele algemene vissoorten voorkomen. Daarnaast is de aanwezigheid van kleine modderkruiper niet volledig uit te sluiten. Verder kan het water ook als voortplantingswater dienen voor enkele algemene libellensoorten en is het niet uit te sluiten dat een licht beschermde plantensoort als brede wespenorchis op de deellocaties kan voorkomen.

Voor de overige soorten uit de verschillende soortgroepen vormen de deellocaties geen geschikt habitat of zijn deze op grond van bekende verspreidingsgegevens of het ontbreken van verblijfsindicaties niet te verwachten.

Maatregelen ter voorkoming van overtredingen van de Flora- en faunawet

Indien het verwijderen/verstoren van de huidige nestlocatie van de blauwe reigerkolonie buiten de broedperiode wordt uitgevoerd, zal er wegens de aanwezigheid van geschikte alternatieve nestlocaties binnen enkele honderden meters van de huidige nestlocaties, geen sprake zijn van overtreding van de Flora- en faunawet. Bij twijfel over de aan/afwezigheid van een broedgeval wordt geadviseerd een ter zake kundige te raadplegen.

Met betrekking tot de te verwachten algemene broedvogels geldt dat indien de bomen, struiken en overige vegetatie buiten het broedseizoen wordt verwijderd, er geen overtredingen van de Flora- en faunawet zullen plaatsvinden.

Door bij het plaatsen van verlichting rekening te houden met vleermuizen, zal er geen sprake zijn van verstoring en overtreding ten aanzien van foerageergebieden (en indirect verblijfplaatsen) van vleermuizen.

Algemene zorgplicht

In het kader van de algemene zorgplicht dient er bij het verwijderen van beplanting en snoeiafval rekening worden gehouden met de aanwezigheid van algemene soorten als konijn, egel, kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker. Wanneer er tijdens de werkzaamheden onverhoopt een levendbarende hagedis of hazelworm wordt aangetroffen, dan dient er eerst een ter zake kundige te worden geraadpleegd (bijvoorbeeld een ecooloog van Econsultancy). Na overleg kunnen de werkzaamheden vervolgens worden voortgezet met in achtname van de algemene zorgplicht.

Bij werkzaamheden nabij water dient in het kader van de zorgplicht rekening te worden gehouden met de seizoensactiviteiten van "algemene" amfibieën.

Gebiedsbescherming

De EHS zal niet worden aangetast door de herbesteding van de deellocaties. Externe werking op overige beschermde natuurgebieden (Natura 2000) is niet aan de orde.

Noodzaak tot nader onderzoek

Nader onderzoek naar het voorkomen van de overige soortgroepen wordt niet noodzakelijk geacht.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

Ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen is niet aan de orde.

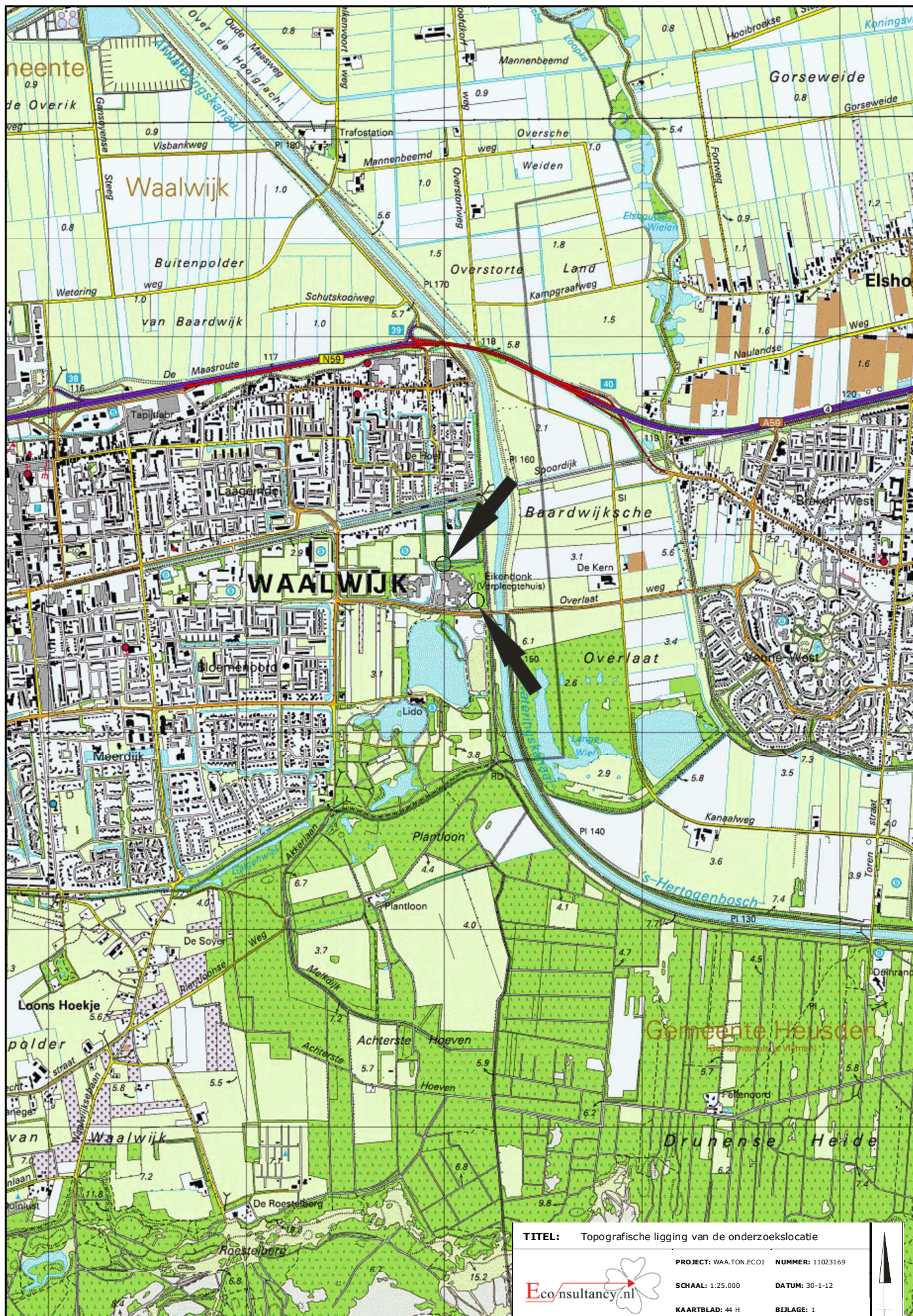
Tabel I geeft een samenvatting van de te verwachten verstoring en de te nemen vervolgstappen.

Tabel I. Overzicht te verwachten verstoring en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Ingrep verstoring	Nader onderzoek	Overtreding FF-wet	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	tijdens broedseizoen	nee	mogelijk ¹	¹ niet aan de orde, mits het verwijderen van nestgelegenheden (bomen, struiken, etc.) buiten het broedseizoen wordt uitgevoerd
	jaarrond beschermd	ja	uitgevoerd	nee ²	² binnen enkele honderden meters zijn geschikte alternatieve nestlocaties aanwezig en kap van bomen dient buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Broedseizoen van blauwe reiger januari - augustus.
Vleermuizen	verblijfplaatsen	nee	nee	nee	-
	foerageergebied	nee ³	nee	nee	³ mits nieuwe verlichting niet op bos/groenstrook wordt gericht
	vliegroutes	nee ⁴	nee	nee	⁴ mits nieuwe verlichting niet op bos/groenstrook wordt gericht
Grondgebonden zoogdieren		mogelijk	nee	nee	werkzaamheden uitvoeren met in achtname van de algemene zorgplicht
Amfibieën		mogelijk	nee	nee	werkzaamheden uitvoeren met in achtname van de algemene zorgplicht
Reptielen		nee	nee	nee	bij onverhoopt aantreffen: ter zake kundige raadplegen en werkzaamheden uitvoeren met in achtname van de algemene zorgplicht
Vissen		nee	nee	nee	-
Libellen		nee	nee	nee	-
Dagvlinders		nee	nee	nee	-
Vaatplanten		mogelijk	nee	nee	vrijstelling voor Tabel 1 soorten

Aanbevelingen

Vogelbescherming Nederland heeft samen met BAM Utiliteitsbouw een checklist ontwikkeld, waarmee een bouwonderneming zijn projecten en de directe omgeving natuurvriendelijker kan maken. Door middel van het beantwoorden van enkele ja/nee vragen, kunnen eenvoudige maatregelen worden toegepast die goed zijn voor de (stads)natuur en speciaal voor vogels. U vindt deze checklist op de site van de vogelbescherming (www.vogelbescherming.nl). Voor vragen over natuurvriendelijke voorzieningen in bebouwing kan uiteraard ook contact worden opgenomen met Econsultancy.

TITEL: Topografische ligging van de onderzoekslocatie

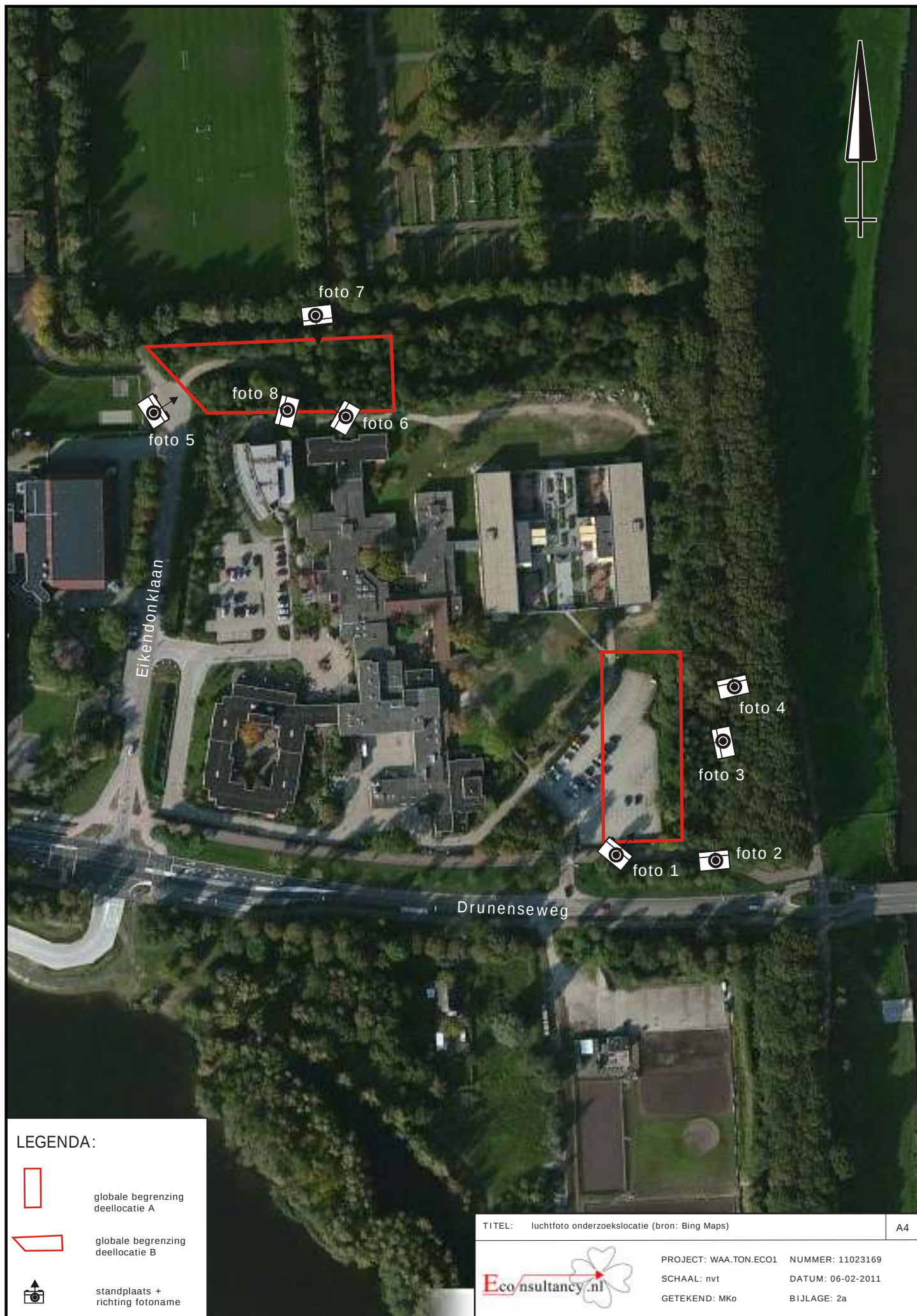

PROJECT: WAA.TON.ECO1 **NUMMER:** 11023169

SCHAAL: 1:25.000 **DATUM:** 30-1-12

KAARTBLAD: 44 H **BIJLAGE:** 1

LEGENDA:

globale begrenzing
deellocatie A

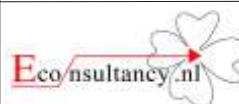
globale begrenzing
deellocatie B

standplaats +
richting fotoname

TITEL: luchtfoto onderzoekslocatie (bron: Bing Maps)

A4

PROJECT: WAA.TON.ECO1 NUMMER: 11023169
SCHAAL: nvt DATUM: 06-02-2011
GETEKEND: MKo BIJLAGE: 2a

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 1. Deellocatie A met op de achtergrond de sparrenbomen met blauwe reiger nesten.

Foto 2. De bosstrook gezien vanaf de Drunenseweg met links de betreffende sparrenbomen.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 3. Een deel van de blauwe reigernesten in de sparrenbomen.

Foto 4. Het resterende gedeelte van de bosstrook gezien in noordelijke richting.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 5. De westzijde van deellocatie B.

Foto 6. Het onverharde pad (oude bouwweg) door deellocatie B.

Bijlage 2b Foto's onderzoekslocatie

Foto 7. De watergang door deellocatie B, gezien vanaf de noordzijde .

Foto 8. Het water op locatie B met diverse struiken op de wal, gezien vanaf de zuidzijde.

Bijlage 3 Geraadpleegde bronnen

LITERATUUR

- Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Delft, Van J.J.C.W. en Schuitema W. (2005) Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. Stichting RAVON.
- Dienst Regelingen, aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet, augustus 2009.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen 'Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking P.H.C. Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers B.V., Utrecht
- Heusden, W.R.M. van & Vreugdenhil, S.J., 2008. Handreiking Flora- en faunawet. Dienst Landelijk Gebied.
- Limpens, H., Regelink, J. & Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- SOVON Broedvogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Twisk, P. en Limpens. H. (2006). Een thuis voor een vleermuis. Beschermingsplan voor vleermuizen in Noord-Brabant. Zoogdiervereniging VZZ.

INTERNET

- www.brabant.nl (EHS en beschermde gebieden in Noord-Brabant)
- www.libellennet.nl (soort- en verspreidingsgegevens libellen)
- www.ravon.nl (soort- en verspreidingsgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- www.rijksoverheid.nl (natuurwetgeving)
- www.sovon.nl (soort- en verspreidingsgegevens vogels)
- www.vlindernet.nl (soort- en verspreidingsgegevens dag- en nachtvlinders)
- www.vlinderstichting.nl (soort- en verspreidingsgegevens vlinders en libellen)
- www.vogelbescherming.nl (soortgegevens vogels)
- www.zoogdiervereniging.nl (soort- en verspreidingsgegevens zoogdieren)

Bijlage 4 Natuurwetgeving en beleid

Flora- en faunawet

De Europese natuurwetgeving is in Nederland, op het gebied van de soortbescherming, uitgewerkt in de Flora- en faunawet. Deze wet heeft tot doel alle in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten te beschermen en in stand te houden. Om dit doel te bereiken, bevat de wet een aantal verbodsbepalingen (zie tabel I). Hierbij wordt het zogenaamde “nee, tenzij...” principe gehanteerd. Dit wil zeggen dat activiteiten met een (potentieel) schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn (“nee”). Van dit verbod kan echter onder voorwaarden (“tenzij”) afgeweken worden door ontheffingen of vrijstellingen. Onder “activiteiten” worden alle activiteiten in het kader van de ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik verstaan. Voorbeelden hiervan zijn de sloop van gebouwen, de ontwikkeling van woonwijken en bedrijventerreinen, dempen van wateren, maar ook natuurontwikkelingsprojecten. Alle activiteiten moeten getoetst worden op hun effecten op aanwezige en mogelijk aanwezige beschermde planten- diersoorten.

Tabel I. Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De Flora- en faunawet maakt onderscheid in een drietal beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Voor vogels is een aparte categorie.

Tabel II. Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Tabel 1 algemeen beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden. Voorbeelden zijn: ree, haas konijn, egel, bruine kikker, gewone pad, wijngaardslak, brede wespenorchis, grote kaardenbol
Tabel 2 overige beschermde soorten
Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium ‘doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort’ (‘lichte toets’). Voorbeelden zijn: eekhoorn, steenmarter, kleine modderkruiper, gele helmbloem, steenbreekvaren, tongvaren
Tabel 3 strikt beschermde soorten
Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. Voorbeelden zijn: das, waterspitsmuis, alle vleermuissoorten, rugstreeppad, boomkikker, kamsalamander

Tabel II (vervolg). Soortbeschermingscategorieën Flora- en faunawet

Vogels
Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals beschreven bij Tabel 3 Flora- en faunawet toegepast te worden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in de meeste gevallen gemakkelijk voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Tabel III. Algemene Zorgplicht

Algemene Zorgplicht (artikel 2)
Een belangrijk uitgangspunt binnen de Flora- en faunawet is dat op elke burger de plicht rust om voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving. Dit houdt in dat iedereen zich dient in te spannen om de nadelige gevolgen voor een soort te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht is ten alle tijden van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 2005 heeft tot doel bijzondere natuurgebieden in Nederland te beschermen en in stand te houden. De wet omvat onder andere de richtlijnen van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn ten aanzien van gebiedsbescherming. Doordat de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn beide zijn opgenomen in de Natura 2000 wetgeving, zullen de termen "habitatrichtlijngebied" en "vogelrichtlijngebied" komen te vervallen. De betreffende gebieden worden momenteel opgenomen en aangewezen als Natura 2000 gebieden. Natura 2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de Europese Unie. Handelingen die een negatieve invloed hebben op gebieden die binnen dit netwerk vallen, worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Een vergunning is vereist. Door middel van het Nederlandse vergunningsstelsel wordt een zorgvuldige afweging gewaarborgd. De vergunningen zullen beoordeeld en afgegeven worden door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) (via Dienst Regelingen) of door de provincie. In de aankomende jaren zullen voor alle gebieden beheerplannen opgesteld worden. Tot die tijd zal er echter per project beoordeeld moeten worden of er nadelige effecten te verwachten zijn voor een beschermd gebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De Nederlandse Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van gebieden dat planten- en diersoorten in staat stelt zich door en tussen verschillende natuurgebieden te verplaatsen. Het netwerk moet voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat gebieden hun ecologische waarde verliezen. De EHS is onderdeel van een Europees ecologisch netwerk en bestaat uit kerngebieden (in Nederland de Natura-2000 gebieden, Beschermde Natuurmonumenten en de Wetlands) of verweven gebieden (gericht op de verweving van landbouw, wonen en natuur) die onderling verbonden worden door ecologische verbindingzones. Ecologische verbindingzones zijn stroken en stukjes natuur die de verspreid liggende natuurgebieden met elkaar verbinden. Op deze manier kunnen dieren en planten zich van het ene naar het andere leefgebied verplaatsen. Met name de kleine populaties die met uitsterven worden bedreigd, blijven hierdoor levensvatbaar. Negatieve invloed op de werking van een verbinding of aantasting van een verbinding dient vermeden en gecompenseerd te worden zodat het netwerk niet verslechtert.

Rode Lijsten

In opdracht van het ministerie van EL&I (voorheen LNV) zijn voor diverse soortgroepen zogenaamde Rode Lijsten samengesteld. Deze Rode Lijsten vermelden van welke soorten het voortbestaan in Nederland bedreigd wordt. Op deze manier geven de lijsten een indicatie van het belang van aanwezige planten en dieren in een gebied voor het behoud van de hele populatie. In door het ministerie van EL&I (voorheen LNV) opgestelde soortbeschermingsplannen wordt aangegeven welke maatregelen genomen moeten worden om het voortbestaan van deze soorten te waarborgen. Deze soortbeschermingsplannen worden door diverse provincies gehanteerd voor het opstellen van compensatieverplichtingen.

Bijlage 5 Alternatieve nestlocaties blauwe reigerkolonie

LEGENDA:

 Huidige nestlocatie van blauwe reigerkolonie (rood omlijnd/gearceerd)

 Alternatieve nestlocaties voor blauwe reigerkolonie (geel gearceerd/omlijnd)

 Standplaats + richting fotonaam

TITEL: Alternatieve nestlocaties blauwe reigerkolonie (bron luchtfoto: Bing Maps)		A3
	PROJECT: WAA.TON.ECO1	NUMMER: 11023169
	SCHAAL: nvt	DATUM: 05-03-2012
	GETEKEND: MKo	BIJLAGE: 5

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerken onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en is verantwoordelijk voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kenmerkend voor onze werkwijze is dat we altijd in dialoog met de opdrachtgever tot concrete en direct toepasbare oplossingen komen. In onze manier van werken willen wij graag vier kernkwaliteiten centraal stellen: kennis, creativiteit, pro-actief handelen en partnerschap.

kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Kenmerkend voor Econsultancy vinden wij dat wij alle beschikbare kennis snel en effectief inzetten. Onze medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Ook persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want ons werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

creativiteit

Medewerkers van Econsultancy zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken. Dit vraagt om flexibiliteit en betrokkenheid.

kwaliteit

Continue wordt door ons gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2000. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Dat kan in bijvoorbeeld het werkveld bodem gaan van een klein (verkennend bodemonderzoek voor een woonhuis) tot groot (het in kaart brengen van de bodemvervuiling van een geheel vliegveld) project. Projecten in opdracht van de rijksoverheid tot de particulier, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend.

Steeds vaker wordt ook onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten kan, indien gewenst, een uitgebreide referentielijst worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@Econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabrieksstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@Econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@Econsultancy.nl

